

כשרוצה לדבר עם חבירו יקרא בשמו תחילה

ויקרא אל משה וידבר [ויקרא א' א'], למה הקדים קריאה לדיבור, לימדה תורה דרך ארץ שלא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קוראו (יומא ד' ע"ב).

פירוש כיון דלשון דיבור הוא בהרמת קול ולא בלחישו, למה הוצרך להקדים לו קריאה, והלא כיון דדברי הנבואה באים לו בהרמת קול, הוא נותן דעתו אל הדברים מאליו, ולא אצטריך לקראו בשמו תחלה כדי שישים לבו ודעתו אל דברי הנבואה. ומשני אין הכי נמי לא אצטריך לזה, אלא עשה כן ללמד דרך ארץ שלא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קוראו, אף על פי שמדבר עמו בהרמת קול.
(בן יהוידע)

הזכרת שם חבירו בשמו הפרטי מורה על כבוד ואהבה

שאלו תלמידיו לרב ארא בר אהבה, במה הארכת ימים. אמר להם וכו' ולא קראתי לחבירי בחניכתי (תענית כ' ע"ב).
במניכתי, פירוש כיני שם משפחתו, שם לוי (חוספוט).

מה שאמר לא קראתי לחבירי בחניכתי, רוצה לומר אף על פי שאינה לגנאי, שדרך העולם לקרא לאדם בחניכתי בלבד, שאין מזכירין שמו אלא רק שם משפחתו, כגון שמו שלמה לוריא, מזכירים אותו בשם לוריא בלבד, והוא היה נזהר בזה, מפני כי זכירת האדם בשמו ממש מורה כבוד ואהבה, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק [שמואל-א כ' כ"ז-כ"ח] מדוע לא בא בן ישי אל הלחם, ויהונתן השיב נשאל דוד מעמדי. שהזכירו בשמו אפילו שלא לצורך, אבל שאול המלך ע"ה הזכירו בשם בן ישי.

(בן יהוידע)

קריאת חבירו בשמו האמיתי מחזקת את חיותו

שאלו תלמידיו את רבי זירא במה הארכת ימים, אמר להם וכו' ולא קראתי לחבירי בחניכתי, ואמרי לה בחניכתי (מגילה כ"ח ע"א).

נראה לפרש בס"ד, חניכתי הוא כינוי של שם חבירו, שלפעמים העולם משנים שמו של אדם לכינוי אחר, אם שמו יצחק קורין אותו חוגי, ואם שמו אליהו קורין אותו אליאס, ואם שמו יהודה קורין אותו חוגי.

אותו אריה וכיוצא. וחניכתו הוא כינוי משפחתו, שנקראת בשם לוריא או גבאי או אלגאזי וכיוצא. ודרכן של בני אדם כשמדברים בו קורין אותו בשם משפחתו, שאומרים הלך לוריא או בא לוריא מכר לוריא וכן על זה הדרך, והוא היה נזהר להזכיר האדם בשמו ממש, שאינו משנה שמו כדרכן של בני אדם, וגם אינו מזכירו בשם משפחתו בלבד. ויש טעם בזה שהאריך ימים, כי ידוע חיות האדם תלויים באותיות שמו, כמו שכתב הרב ערבי נחל ז"ל על הפסוק נפש חיה הוא שמו [בראשית ב' י"ט], ואם מזכירו באותיות שמו ממש מחזק החיות שלו שהם תלויים באותיות שמו, ולכך זכה בעבור זה לחיים ארוכים.

(בניהו)

1234567

הכבוד האמיתי מגיע אך ורק למי שמכבד האחרים

איזהו מכובד, המכבד את הבריות, שנאמר [שמואל-א ב' ל'] כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו (אבות ד' א').

יש לתמונה מה שאלה זו איזהו מכובד, הנה מי שמכבדין אותו זה הוא מכובד. ועוד למה הוצרך להביא כל הפסוק, והיה די שיביא תחלת הפסוק באמרו כי מכבדי אכבד. ועוד יש להקשות בגוף הפסוק עצמו, דבכבוד אמר אכבד, פועל יוצא ממנו לאחרים, וגבי הביזויים אמר יקלו, משמע שהם מעצמם יקלו ולא שהוא יקל בכבודם. ויובן בס"ד לפרש, כי הנה יש איזה עשיר שהוא בעצמו עושה כבוד לבריות הרבה, ואינו נוגע בכבוד שום אדם, והבריות גם כן עושים לו כבוד הרבה. הא ודאי שאיש כזה הכבוד שמכבדין אותו הבריות הוא מתכבד בו באמת, ולזה יקרא כבוד באמת. ואמנם יש איזה עשיר כי לרוב גאותו הוא אינו מכבד את הבריות ומזלזל בכבודם, ואמנם אנחנו רואים שהם מכבדים אותו בדברים וגם שקמים מפניו מלא קומתם ומושיבים אותו בראש, ועוד כיוצא בזה. הא ודאי שזה הכבוד שעושים לו אינו כבוד באמת, כי אם שחוק הוא שמשחקים בו בזה הכבוד הגדול שעושים, יען כי מאחר שהוא אינו מכבדם מן הראוי שגם הם לא יכבדוהו, ואם כן למה עושים לו כבוד הרבה, הא ודאי שהם משחקים בו בזה, ואך הוא מרוב גאותו אינו מרגיש בזה שהם משחקים בו, וחושב שהם מכבדים אותו באמת ובתמים, כי לרוב גאותו יחשוב שגם זה הכבוד הוא מעט לגבי דידיה. גם יחשוב בלבו, מי הוא זה ואיזה הוא אשר ימלאנו לבו לשחק בו. ואיש גדול שכמותו אפילו